

Boyoma

Driemaandelijks Nieuwsblad van
Kisangani vzw

België-Belgique
P.B.-P.P.
3720 Kortesseem
BC1813

April-mei-juni 2022

Afgiftekantoor : 3720 Kortesseem
P209455

Kisangani vzw, Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

<http://www.kisangani.be/>

Nr 80

COLOFON

Boyoma

3-maandelijks nieuwsblad

nr 80 jaargang 21- 2022

April-mei-juni 2022

v.u. Hugo Gevaerts,

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

Kisangani vzw

Rurale Ontwikkeling in D.R.Congo

Zetel en Kantoor:

Bronstraat 31,

3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail info@kisangani.be

IBAN BE 35 2350 3524 2637

BIC code GE BABE BB

Web: <http://www.kisangani.be/>

 vzw kisangani asbl

Foto's: Frank Gevaerts, Wouter Gevaerts,
Ivan Vanderzeypen, Lode Vrancken

Dit kwartaalblad wordt verzonden aan
geïnteresseerden. Indien u dit blad niet
meer wenst te ontvangen, laat het ons
dan weten.

Wie BOYOMA per e-mail wenst te ont-
vangen, kan dit melden aan:

info@kisangani.be Vermeld of u ook
de gedrukte versie wenst.

Uw persoonlijke gegevens worden in
geen geval doorgegeven of verkocht
aan derden. Indien u deze gegevens
wenst te verwijderen uit de bestanden
van Kisangani vzw, dan kunt u dit per e-
mail of per post laten weten.

Contact Antwerpen

Alain Vandelannoote

Caronstraat 102, 2660 Hoboken

tel. 03 830 51 41

e-mail antwerpen@kisangani.be

Contact Brabant

Wouter en Rina Gevaerts-Robben

Bloemstraat 47, 3211 Binkom

tel. 016 63 25 58

e-mail brabant@kisangani.be

Contact Limburg

Hugo en Manja Gevaerts

Bronstraat 31, 3722 Kortesseem

tel. 011 37 65 80

e-mail limburg@kisangani.be

Contact Oost-Vlaanderen

Rik en Lut De Raedt-Van Laeken

Ten Ede 82, 9620 Erwetegem

tel. 09 360 82 47

e-mail oost-vlaanderen@kisangani.be

Contact West-Vlaanderen

Magda Nollet-Vermander

Beversesteenweg 495, 8800 Roeselare

tel. 051 251901

e-mail west-vlaanderen@kisangani.be

Contact: Kisangani

Paluku Muvatsi

e-mail palukumuv@gmail.com

Contact: Kinshasa

René Ngongo

e-mail renengongo2002@yahoo.fr

Redactieraad: Roger Huisman, Magda
Nollet-Vermander, Rina Robben, Manja
Scheuermann.

Vis, Rijst en Varkens in Djubu Djubu

Evaluatie van de invloed van de exploitatie van de waterhoeve van Djubu Djubu op het leven van de plaatselijke bevolking

De viskwekerij Djubu Djubu is gelegen in de vallei naast de Campus van de Universiteit van Kisangani. Deze laatste is gelegen in de wijk van het 'plateau médical' van de gemeente Makiso.

Het is een concessie van de universiteit die de Asbl Kisangani-Développement (voordien genaamd 'Projet LUC') van de Faculteit Wetenschappen ontgint voor de rijstteelt, de visteelt en de varkenskweek.

Zowat twintig jaar geleden is deze vallei ingericht voor dit werk. Onze bedoeling was na te gaan wat gedurende deze periode de invloed was op sociaaleconomisch vlak en op het leefmilieu van de plaatselijke gemeenschap van deze ontginning (laagland rijst, visteelt en varkenskweek).

Vermits deze activiteiten in het stadsmilieu plaatsvinden, waren we bezorgd over de impact hiervan op de omliggende bevolking om deze primaire gegevens te gebruiken bij de exploitatie van deze concessie van Djubu Djubu.

Een gids voor het afnemen van interviews heeft ons geholpen bij het verzamelen van de indrukken bij de ondervraagde mensen.

De ondervraagden antwoordden op de gestelde vragen met betrekking tot hun identiteit, tot hun kennis over de geleverde activiteiten en tot de neveneffecten die met deze exploitatie gepaard gingen.

We hebben gebruik gemaakt van alle bekende vragen met het accent op "open" vragen want deze lieten de ondervraagden toe om zich duidelijk uit te drukken in één van de nationale talen zoals het Swahili, het Lingala en het Frans.

We hebben de gegevens samengebracht en de resultaten zijn voorgesteld als tabel of als figuur gevolgd door hun interpretatie.

Verkregen resultaten

Socio-demografische karakteristieken van het onderzoek

Tabel 1. Ouderdom, Geslacht, Studieniveau en huwelijksstatus

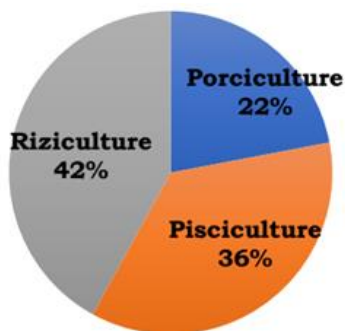
1. ouderdom	Aantal	%
18 tot 22	10	28,57
23 tot 27	5	14,28
28 tot 32	6	17,14
33 tot 37	0	0
38 tot 42	3	8,57
43 en ouder	11	31,43
Totaal	35	100
2. geslacht		
mannelijk	13	37,14
vrouwelijk	22	62,86
Totaal	35	100
3. Studieniveau		
Primair	11	31,43
Secondair	14	40
Universitair	10	28,57
Totaal	35	100
4. Huwelijksstatus		
Gehuwd	16	45,71
Ongehuwd	15	42,86
Weduwnaar	4	11,43
Totaal	35	100

Uit deze tabel blijkt dat er meer vrouwen ondervraagd zijn (62,86%) dan mannen (37,14%).

Na de analyse van de huwelijksstatus, blijkt dat de meerderheid gehuwd is (45,71%), ze wordt gevolgd door de ongehuwden (42,86%) terwijl de rest weduwnaar is (11,43%).

Wat betreft de ouderdom van de ondervraagden, ziet men dat 31,43% van de ondervraagden 43 jaar en ouder is, waar 28,57 % van 18 tot 22 jaar oud is.

Op vlak van studieniveau heeft 40% volledig of onvolledig het secundaire niveau bereikt. 31,43% het primaire niveau en 28,57% het universitaire niveau.

Figuur 1: Activiteiten in de waterhoeve van Djubu Djubu

Op deze figuur ziet men dat de rijstteelt met 42% de grootste activiteit is, gevolgd door de visteelt met 36% en de varkenskweek met 22%.

Tabel 2. Gebruik of geen gebruik van het water dat uit de vijvers vloeit en de reden waarom.

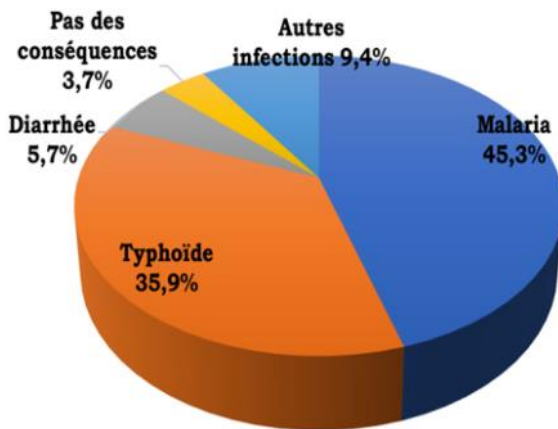
Gebruik	f	%	Reden
Ja	5	14	Was en afwas Bad Toilet
Neen	30	86	Landbouw Aanwezigheid van varkensmest Erg vuil water

Deze tabel 2 toont dat 30 ondervraagden (86%) het water uit de visvijvers niet gebruikt wegens vervuiling en aanwezigheid van varkensmest, terwijl 5 andere ondervraagden (14%) dit water gebruikt om zich te wassen, de vaatwas en de was en voor de toiletten.

Tabel 3. Aanwezigheid en gevaar voor het milieu vanwege de “water” activiteiten die toegepast worden door deze waterhoeve.

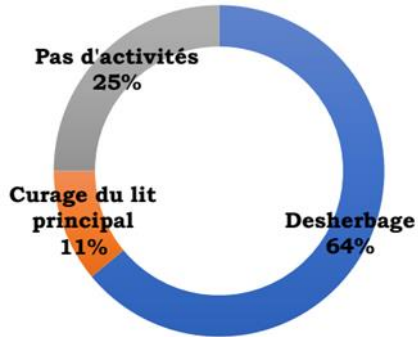
Aanwezigheid van gevaren	Effectif	%	Gevaar uit de omgeving
Ja	34	97	slangen muggen bloedzuigers overstromingen gevaar voor verdrinking van kinderen
Neen	1	3	Geen gevaar

Uit deze tabel 3 blijkt dat 34 ondervraagden (97%) de gevaren vanwege het milieu aanhalen als gevolg van de activiteiten van het project zoals de toename van het aantal muggen, gevaar voor verdrinking van kinderen enz. Eén ondervraagde (3%) verwerpt deze aantijging.

Figuur 2: Gevaar voor de gezondheid van de bevolking.

Deze figuur 2 toont dat 45,3% van de ondervraagden vindt dat het grootste gevaar malaria is, 35,9% spreekt van typhoïde koorts, 9,4% denkt aan andere besmettingen, 5,7% spreekt van buikloop en 3,7% vindt geen kwalijke gevolgen vanwege de activiteiten van het project.

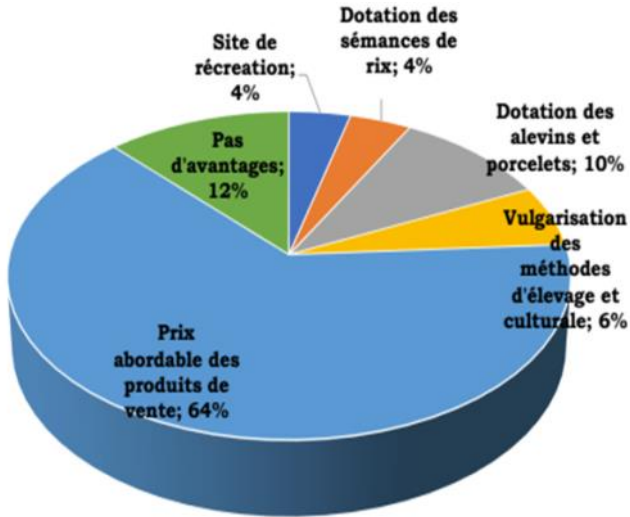

Figuur 3. Activiteiten voor de sanering van dit milieu.

Wat betreft de saneringswerken die dit project uitvoert, zijn onze ondervraagden verdeeld: 64% bevestigt dat het wieden hier regelmatig gebeurt, 11% spreekt van het reinigen van de bodem en 25% meent dat de arbeiders van het project geen positieve sanering uitvoeren.

Figuur 4. Opinie van de ondervraagden over de socio-economische voordelen voor de lokale gemeenschap van dit project

Uit deze figuur 4 blijkt dat 64% van de ondervraagden merkt dat de prijs van de producten (varkensvlees, vissen en rijst) lager is dan op de centrale markt van Kisangani.

12 % van de ondervraagden zegt dat er geen voordelen zijn. 10% bevestigt dat ze pootvis en biggen krijgen en 6% spreekt van de vulgarisatie van de kweek- en teeltmethoden. 4% getuigt dat ze zaad van de rijst krijgen en ten slotte zegt 4% van de ondervraagden dat het een plaats is voor recreatie.

Ernest Tambwe et Jacob Ndjaki

Graag nodigen wij u uit op onze Infoavond van Kisangani vzw: een reisverslag en een update van de projecten.

op vrijdag 1 juli 2022 om 20h
in zaal Libbeke
Gellenberg 16A, 3210 Lubbeek

We werken al meer dan 20 jaar in en om Kisangani. Normalerweise gaan we jaarlijks naar Kisangani om de projecten te bezoeken. Door Corona was het ondertussen al meerdere jaren geleden. Dit voorjaar haalden we onze schade in en reisden we met 5 bestuursleden van de vzw, samen met de enthousiaste Ivan Vanderzeypen, naar Kisangani. Dankzij extra steun was 2021-2022 een boeiend jaar voor de vzw: we hebben onder meer scholen uitgebreid, stallen bijgebouwd, zonnepanelen gelegd, associaties opgestart, ...

Omdat we zelf onder de indruk waren van al hetgeen gebeurd is, willen we je op deze avond een reisverslag brengen, met een overzicht van de projecten, en aangevuld met onze impressies.

We starten om 20h, en nadien is er ruim gelegenheid om na te babbelen bij een drankje.

Inschrijven mag op brabant@kisangani.be.

Mijn eerste projectenbezoek in Congo samen met vzw Kisangani.

Als lid van vzw Kisangani had ik reeds aan Rina en Wouter een hint gegeven dat ik liefhebber was om mee te gaan, bij een volgend bezoek aan de projecten in Kisangani.

Op 20 februari ll. kreeg ik in de namiddag een mail van Wouter “Boeit het je om mee te gaan?” En wonder boven wonder, m’n enthousiasme kon niet meer stuk, ik reageerde meteen “Jaja Wouter, wat een unieke belevenis en dan mee met de oprichters Hugo Gevaerts en Manja, amaai, zalig”.

Het startschot was gegeven, van 10 april tot 24 april naar Congo. Spannend hoor, zorgen voor inentingingen zoals gele koorts, hepatitis, ..., attest goed gedrag, dollars, ... Gelukkig hebben Rina en Wouter gezorgd voor de vluchten, visa, hotel, uitnodiging universiteit, ... Waarvoor dank.

10 april met Brussels Airlines met overladen valiezen naar Kinshasa voor een

vlucht van ongeveer 10u, om dan een overnachting van 2u te doen in de Procure (het ‘verdeelcentrum’ van de katholieke kerk in Congo, een mooi oud gebouw). De volgende ochtend terug de vlieger op voor de vlucht naar Kisangani.

Ik moet eerlijk toegeven dat het een hele belevenis was om na een 20-tal controles van bagage, douane, corona, betalingen, ... eindelijk veilig en wel toe te komen. De medewerkers van de vzw ter plaatse hebben dan voor onze bagage gezorgd. Maar eerst moesten we bij de cowboy (de chef, met een cowboyhoed) te biechten gaan wat we daar eigenlijk kwamen doen. Hij schreef alles op in zijn grote schrift. Alles in Congo gebeurt grotendeels met pen en papier, de PC staat daar levenloos op de bureaus. Nadat we onze gewettigde uitnodiging van de universiteit van Kisangani toonden was hij ineens gerustgesteld. Geen indringers, geen criminelen, oef.

Na veel zweeten en een groot welkom van het team, klommen we in de 4x4's om naar ons hotel te gaan, waarna we ons incheckten en wat konden opfrissen. Je moet er wel steeds geluk hebben dat er stroom en warm water voorhanden is. Nadien gaan kijken voor een gsm-kaart en reeds een flinke wandeling naar de kathedraal, de Congostroom en om vervolgens na vele uitgewrongen zakdoeken een bezoek te brengen aan het guesthouse bij Manja en Hugo. Wij waren daar de enige blanken op straat en dat merkte je wel, ze riepen ons dikwijls achterna "blanken" maar waren steeds heel vriendelijk. In de namiddag is het daar al "bonsoir", voor mij grappig om te horen. Na het avondeten in het hotel een koele duik in ons bedje om te bekomen van onze vluchten en om goed uitgerust aan de reeks bezoeken van de sites te beginnen.

Dinsdag 12 april: na een stevig ontbijt vertrekken we naar de faculteit wetenschappen aan de universiteit van Kisangani. We starten met de rondleiding bij de nieuwe gebouwen van de

zijn: de leslokalen worden op een natuurlijke manier verlucht en verkoeld, zodat het er aangenaam vertoeven is voor de studenten.

Zo gaan we verder naar de botanische tuin. Door de dichte begroeiing en de hoge bomen is deze een soelaas voor de vele studenten die er studeren om hun hoofd koel te houden. Het is een klein bos geworden in het hart van Kisangani. Deze tuin werd in 1975 opgericht door professor Stanislas Lisowski (1924-2002), hoogleraar systematische plantkunde en fyto-sociologie om de belangrijkste boomsoorten in de regio in stand te houden, eveneens voor wetenschap-

pelijk onderzoek, kennisdeling voor het basisonderwijs, de universiteit en voor het grote publiek.

Een merkwaardig fenomeen is dat er in 2012 een samenwerking met de Plantentuin van Meise (nu eigendom van de Vlaamse Overheid) tot stand kwam om een correcte identificatie van bomen mogelijk te maken door labels en verklarende panelen te plaatsen met betrekking tot de belangrijkste soorten. Dit laatste is een fundamentele stap in de studie van de botanica, essentieel voor onderzoek, behoud en bescherming van de natuur. Een leuk voorval was dat er een Lhoëst-meerkat (apen van de Oude Wereld) en haar kleintje ons volgden tot op een paar meter afstand. Je zag dat ze gewoon waren aan de constante aanwezigheid van de studenten.

Van hieruit was het een perfecte aansluiting tot ons volgend bezoek aan de varkenstallen en de konijnenhokken. Hier onderzoeken ze hoe de beste en goedkoopste manier te vinden om deze dieren op een snelle, gezonde en propere manier op te fokken. Hier kunnen ze de plaatselijke inwoners informeren en aanleren hoe ze zelf thuis in aangepaste hokken hun dieren kunnen grootbrengen en eventueel mee kweken.

Bijvoorbeeld voor de konijnen vragen ze om hokken te maken in bamboe, dat voor iedereen gratis beschikbaar

is. Indien deze OK zijn krijgen ze van de vzw een koppeltje om te kweken, op te voeden en later te slachten om te voorzien in hun eigen eten.

Zo ook voor de varkens en de kippen. De dierenarts van de vzw gaat dan

eveneens ter plaatse bij de inwoners die deelnemen aan het project om hun dieren te voorzien van de nodige zorgen van inenting, verzorging, enz... Op deze site zijn ze eveneens bezig met de kweek van planten die de aanwezige dieren voorzien van hun voeding. De mest van de dieren gebruiken ze dan weer om hun velden te bemesten en (op de andere sites) de viskweekvijvers te voorzien van voedingsstoffen voor de groene algen, dewelke dan weer de voeding zijn voor de vele vissen.

Nu verdienen we wel een drankje in de cafetaria van de studenten faculteit wetenschappen.

Op vraag van onze vrienden in Kisangani hebben Walter Zinzen en Kris Smet de nodige steun en financiën gegeven om dit cafetaria in te

richten. Zo kunnen de studenten daar 's middags en 's avonds een voedzame maaltijd en drank krijgen aan democratische prijzen.

Woensdag 13 april: vandaag trekken we naar Djubu Djubu, de terreinen zijn gelegen naast de faculteit letteren en geesteswetenschappen. Vanop de heuvel van de campus kunnen we de rijstvelden en visvijvers in het dal overschouwen. Het is echt de moeite waard.

Een bron voorziet de visvijvers en de rijstvelden van het nodige water. De visvijvers zijn aangelegd in verdiepen, zodat er constant water via dunne buizen van de hoger gelegen vijver naar de lager gelegen stroomt en

zodanig voor de nodige zuurstof in het water zorgt. Het overtollige water stroomt dan weer verder in een lagergelegen beekje.

De medewerkers van de visvijvers laten ons zien hoe ze met grote netten de kleine visjes vangen. De grotere plaatsen ze over in een andere vijver om weer aan te dikken. Zo gaat het systeem over van de kweekvijver tot de andere vijvers, waar de laatste etappe de belangrijkste is: de visvangst van de grote vissen, die dan verkocht worden. Dit mede om de vzw en de medewerkers te kunnen laten instaan in hun eigen onderhoud. Ook pootvis wordt verkocht aan beginnende viskwekers.

Zo lopen we ook langs de rijstvelden, waar ze de iets grotere plantjes overzetten in het andere veld met de nodige tussenafstand. Een zwaar werk,

want daar zitten de medewerkers tot aan hun knieën in de modder in de vlakke zon. Chapeau!

Na een paar uur rondgaan worden we verwacht bij de stallen van de varkensweek. We hebben geluk, een mama met 7 biggetjes, mooi om naar te kijken. In de varkensstal is een kleine ruimte voorzien voor de bewaker, dit om de varkens te bewaken tegen mogelijke diefstallen of dieren. Na dit bezoek hebben we ons allemaal onder een boom neergeploft om effe te bekomen van de

warmte. Dit was het ideale moment om de medewerkers van vzw Kisangani te bedanken voor hun dagelijkse inzet te velde. Een hele presentatie van deze mensen in de toch moeilijke situatie van alleen maar handenarbeid. Als afsluiter van de dag zijn we dan langs de plaatselijke markt voorbijge-

reden. Het bezoek zelf was gepland voor een latere dag.

Indien je meer wil te weten komen over ons werkbezoek met vzw Kisangani, kijk dan zeker al uit naar de volgende editie van het tijdschrift Boyoma.

Groetjes Ivan

Ivan Vanderzeypen

FISCAAL ATTEST

U krijgt een fiscaal attest voor
GIFTEN vanaf € 40,00

U kunt uw **giften ook spreiden over verschillende stortingen per jaar** bv. door maandelijkse stortingen of door een doorlopende opdracht.

Voor giften gedaan in 2022 ontvangt u een fiscaal attest in de loop van de maand februari of maart 2023.

U kunt uw gift storten op de rekening van

Kisangani vzw Bronstraat 31 3722 Kortesseem Bank BE 35 2350 3524 2637 BIC code GE BABE BB

Gelieve bij mededeling te vermelden:
gift van "uw naam en voornaam"

Tot 3 jaar na uw laatste gift ontvangt u gratis ons tijdschrift Boyoma.

**Als VZW kunnen wij
LEGATEN en GIFTEN ontvangen.**

LEGATEN

De notaris kan u het beste inlichten hoe u ons een legaat kunt nalaten.

Wat weet u over vrouwenrechten?

De vrouwenrechtenbeweging begon rond 1977 als gevolg van onrecht in westerse mijnen en bedrijven. Vrouwen werden inderdaad slecht betaald voor dezelfde diensten die door mannen werden geleverd en toch werkten ze in dezelfde omstandigheden en verrichtten ze dezelfde arbeid als hun mannelijke collega's.

De Internationale Vrouwendag IVD wordt gevierd op 8 maart van elk jaar. Deze dag belicht de strijd voor vrouwenrechten, vandaar de naam Internationale Vrouwendag. Omdat er te veel te zeggen valt over dit onderwerp, staat de hele maand maart in het teken van debatten en activiteiten met betrekking tot vrouwenrechten. Soms volstaat een maand niet om het dossier ten volle te behandelen, daarom is het niet verboden om er op gelijk welk moment van het jaar over te praten.

Acht maart is een dag van bewustwording en mobilisatie van alle lagen van de bevolking (meisjes en jongens), studenten van technische scholen, hogescholen, middelbare scholen, studenten, actieve vrouwen (werknemers, ambte-

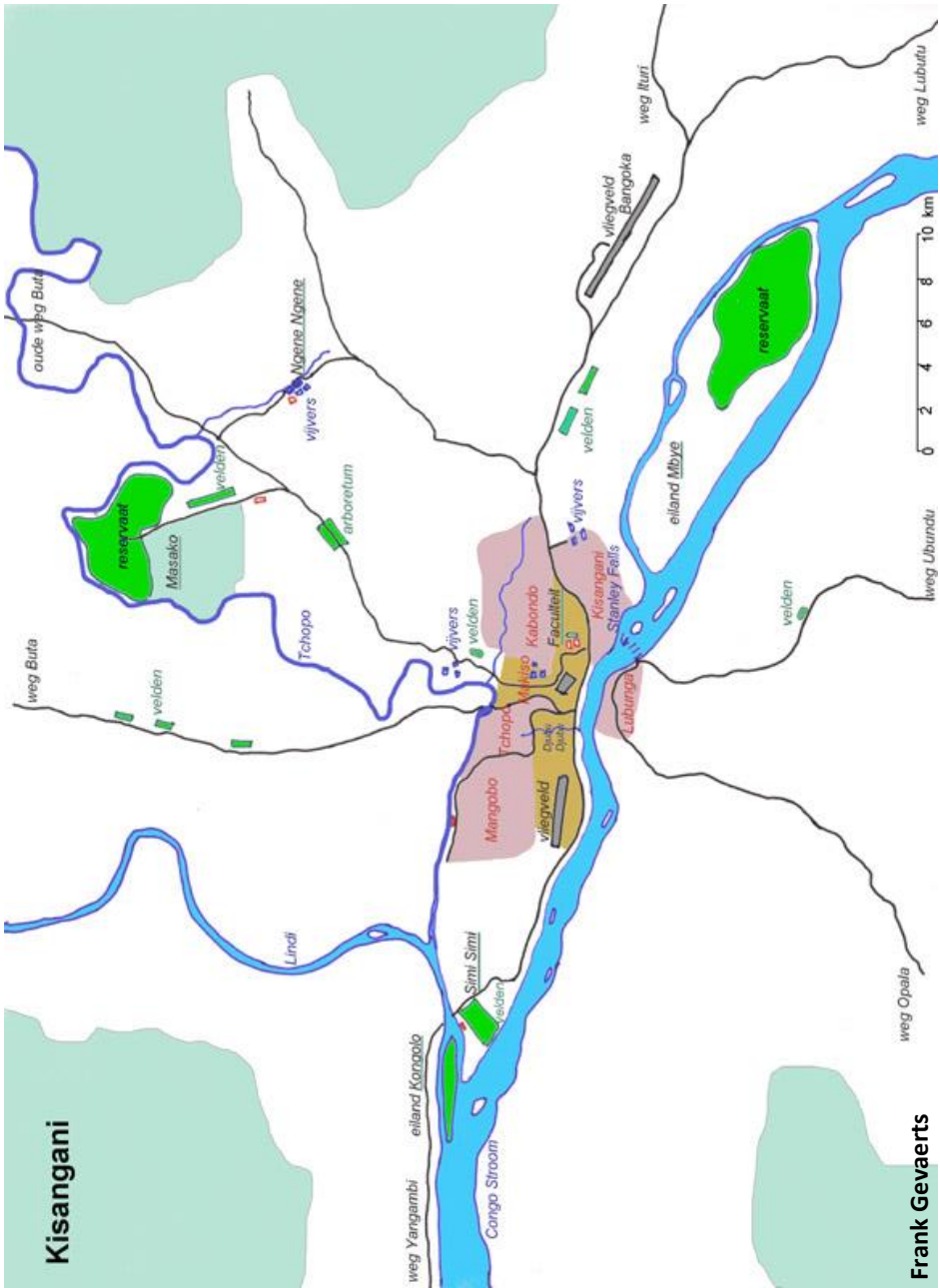
naren, kaders, ondernemers) huisvrouwen, alleenstaande vrouwen, vrouwen die zich inzetten voor vrouwenrechten en voor gelijkheid tussen meisjes en jongens, terwijl ze de nadruk leggen op verdiensten en concurrentie. Dit veronderstelt dat het geen geschenk is, maar een strijd, een strijd tegen onrecht en geweld.

Deze strijd wordt ook wel emancipatie, gelijkheid, gelijkheid voor de wet, representativiteit, gender en andere genoemd.

In werkelijkheid zijn vrouwenrechten gewoon de rechten van de mens, mensenrechten.

Dit jaar heeft mensenrechtenorganisatie van de Verenigde Naties opgeroepen om na te denken over onze verantwoordelijkheid ten aanzien van de klimaatverandering, over de verstoring van de ecosystemen en over de ontsporing van het milieu. Het is van kapitaal belang om onze levenswijze te veranderen, om schoner te produceren zonder al te veel verspilling en om niet-vervuilende energiebronnen te selecteren en om afval en onze grillen beter te beheren.

Consolate KASWERA KYAMAKYA

Kisangani

Frank Gevaerts

onze projecten in Kisangani krijgen steun van

VELE SCHENKERS

Koning Boudewijnstichting

INOX SYSTEMS Gent

Fonds Albert Büskens

LEYSEN HUMANITAS

Fonds Lokumo

P. GODFROID

Stad Bilzen

Salvatoriaanse Hulpactie vzw

Gemeente Lubbeek

Stad Roeselare

Stad Zottegem

Rotary District 2140

R.C. Bilzen-Alden Biesen

R.C. Genk-Staelen

R.C. Hasselt

R.C. Katwijk-Noordwijk (NI)

R.C. Maasland-Lanklaar

R.C. Siegen-Schloss (D)

Lions Club Hasselt